

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET KONGELIGE
VAJSENHUS

1918

Statens pædagogiske Studiesamling
København 1918

Beretning

om

det kgl. Vajsenhus

1918

ved

Chr. Ottesen,
Forstander og Inspektør.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.

1918

Protector: Hs. Majestæt Kongen.

Direktørerne er:

- Hr. Biskop H. Ostenfeld, K. D.M. ($\frac{1}{10}$ 1911).
- Hr. Departementschef O. Damkier, K. D.M. ($\frac{3}{2}$ 1914).
- Hr. Bankdirektør, Etatsraad Fr. Nørgaard, R. af D. D.M. ($\frac{10}{2}$ 1917).

Kuratorerne er:

- Hr. Etatsraad, Direktør Jacob Hegel, R. af D. D.M. ($\frac{27}{2}$ 1888).
- Hr. Konferensraad C. C. Gammeltoft, R. af D. D.M. ($\frac{15}{8}$ 1904).
- Hr. Kammerherre Otto Bull, S.K. D.M. ($\frac{22}{8}$ 1908).

Stiftelsens Virksomhed.

Det kgl. Vajsenhus er stiftet af Frederik IV. ved Fundats af 21. Juli 1727.

Dets Virksomhed omfatter forældreløse Børn af alle Stænder i hele Riget.

For Sjællands Stifts Vedkommende understøttes Børnene fra selve Stiftelsen i København, som dog undtagelsesvis ogsaa antager sig Børn fra andre Stifter.

Til Lolland-Falsters Stift, Fyns Stift og de fire jyske Stifter sender Vajsenhuset aarlig af sine Midler 14,520 Kr. til Understøttelse for derboende forældreløse og faderløse Børn.

De 14,520 Kr., som Vajsenhuset aarlig udreder af sine Midler til de seks Stifter uden for Sjælland, er ifølge Aarsindberetningen fra Stifterne anvendt saaledes:

Aarhus Stift har modtaget 3,120 Kr., understøttet 52 Børn (20 i Købstad, 32 paa Land).

Fyns Stift har modtaget 2,820 Kr., understøttet 30 Børn (13 i Købstad, 17 paa Land).

Ribe Stift har modtaget 2,690 Kr., understøttet 21 Børn (3 i Købstad, 18 paa Land).

Aalborg Stift har modtaget 2,380 Kr., understøttet 58 Børn (31 i Købstad, 27 paa Land).

Viborg Stift har modtaget 1,780 Kr., understøttet 30 Børn (20 i Købstad, 10 paa Land).

Lolland-Falsters Stift har modtaget 1,730 Kr., understøttet 32 Børn (18 i Købstad, 14 paa Land).

I alt modtaget 14,520 Kr., understøttet 223 Børn (105 i Købstad, 118 paa Land).

Disse Understøttelsesportioner fordeles ifølge kgl. Resolution af 1. Juli 1872 til Stifterne efter Folketallet, men efterhaanden som Vajsenhusstiftelsen udvider sin Virksomhed, skal Udvidelsen samtidig følges ad for det københavnske Vajsenhus's og for Stifternes Vedkommende, saaledes at der for hver ny Vajseplads i København kommer en ny Understøttelsesportion for Stifterne, først til det lavest doterede Stift og dernæst til de højere doterede Rækken opad.

Ifølge samme Resolution bestemtes endvidere, at Uddelingen og Understøttelserne overlades til Stiftsøvrighederne, dog at disse ikke behøver straks at udele det hele Beløb, der bliver dem tilsendt fra Vajsenhusbestyrelsen i København, men maa være berettiget til efter bedste Skønnende at opspare en Del deraf til Opsamling af et Fond til Grundlæggelse af mindre Vajsenhusstiftelser i Stiftsstæderne.

Foruden de Børn, som Vajsenhuset saaledes understøtter gennem Stifterne, er der fra Moderstiftelsen her udgaaet 5,882 Børn, idet der fra Vajsenhusets første Virksomhed 1727 til 31. Marts 1917 er udgaaet 3,305 Vajser og fra Skolens Ordning (1824) 2,577 Skolebørn (faderløse).

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset skal da for de Børns Vedkommende, der bor i Sjællands Stift indgives til Direktionen for det kgl. Vajsenhus i København. De, der ønsker at ansøge om Børns Optagelse i det kgl. Vajsenhus, kan afhente Skemaer til Udfyldning paa Inspektionens Kontor i Kontortiden Kl. 8—10 Form.

Bekendtgørelse om ledige Vajsepladser indrykkes

i Bladene 3 Gange i December Maaned. Ansøgningsfristen udløber hvert Aar den 1. Februar.

Som Regel optages kun ægtefødte Børn, „dog kan Vajsenhuset undtagelsesvis og under særlige Omstændigheder antage sig uægte Børn“, hvor dog begge Forældre i saa Tilfælde skal være døde. Til at komme i Betragtning ved Besættelsen af Pladserne for forældreløse Børn udfordres iøvrigt ifølge Vajsenhusets Fundats og Anordning:

- 1) at Børnenes Forældre begge er døde, at de efter disse ikke har arvet eller hos Slægtninge og Venner nyder saa meget, at de deraf kan til Nødtørftighed underholdes.
- 2) at de har naaet en Alder af 5 à 6 Aar,
- 3) at de er født i Kongens Riger og Lande, samt
- 4) at de ikke er behæftede med smitsom Sygdom eller paa Grund af Legemssvagthed er ubekvemme til Arbejde.

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset for de Børn (forældreløse eller faderløse), der bor i de øvrige Stifter, maa indsendes direkte til Stiftsøvrigheden i det Stift, hvori Barnet har sit Ophold.

De forældreløse Børn, der optages i Vajsenhusets Skole, *bor ikke* paa selve Stiftelsen, men hos Slægtninge eller Plejeforældre i København.

Denne Forandring fra Bopæl og Opdragelse paa selve Stiftelsen til Familiepleje uden for Stiftelsen foregik ved kgl. Resolution af 23. Maj 1826 efter Indstilling af Direktionen i Erkendelse af, at det er et Barn tjenligst at opdrages i Familie, helst hos Slægt eller Venner, eller, hvis ingen saadanne findes, der, hvor Ansøgerne, hvem det paahviler at skaffe Barnet et godt Hjem, maatte finde det bedst. Naar Ansøgeren er ude af Stand dertil, kan Vajsenhuset træde hjælpende til.

Hvor Hjemmet ikke byder betryggende Garantier for Barnets gode Opdragelse og ikke forstaar at samarbejde med Skolen paa rette Maade, kan Vajsenhuset flytte Barnet til et andet Hjem.

Nedenstaaende Bestemmelser og Betingelser for at have et forældreløst Vajsenhusbarn i Pleje, vedtoges den 25. April 1914 af Direktionen og udsendtes til samtlige under det kgl. Vajsenhus staaende Plejehjem saavel i som uden for København; endvidere udsendtes disse Bestemmelser til Overværgeraadet, Overbestyrelserne for de danske Plejehjemsforeninger og det kommunale Plejebørnstilsyn samt til de øverste Politimyndigheder i København og Frederiksberg.

A. Angaaende forældreløse Børn, der gaar her i Skolen.

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn; og de Børn, der gaar i Skolen paa det kgl. Vajsenhus, tilses i Hjemmene af Stiftelsens Lærere og Lærerinder.

2.

Saaframt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke. Skulde Plejeforældrene forandre Bopæl, maa der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse herom.

4.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søgnedag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham.

5.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets Forhold, maa Vajsenhuset straks have Underretning herom og forbeholder sig at træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds, hvilket uvægerligt vil ske, hvis Plejehjemmet ikke kan eller vil samarbejde med Vajsenhuset.

6.

Den, der modtager et af Vajsenhusbørnene i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold samt holdes til regelmæssig at søge Skolen. I Sygdomstilfælde maa det straks meddeles Barnets Klasselærer Aarsagen til Barnets Udeblivelse. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Intet af de Børn, der gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, maa have Byplads under nogen som helst Form, og i Hjemmet maa Barnet i sin Fritid — naar Lektierne er lærte — kun anvendes til saadant Arbejde, som en god, omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

Plejepengene udbetales kvartalsvis forud den første Søgnedag i hvert Kvartals første Maaned paa Forstanderens Kontor. De, der hæver Pengene, maa have behørig Legitimation med.

9.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraadsmlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

*B. Angaaende forældreløse Børn, der ikke gaar
her i Skolen.*

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn; de Børn, der ikke søger Skolen paa det kgl. Vajsenhus, men kun faar Pengeunderstøttelse, tilses af den tilsynshavende Lærerinde, Viceinspektøren og Forstanderen for det kgl. Vajsenhus.

2.

Saadremt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn, maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn, og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke.

4.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets eller Barnets Forhold — alvorlig Sygdom, Dødsfald, Klager over Barnets Skolegang eller Opførsel — maa Vajsenhuset have Underretning herom for at kunne hjælpe og retlede Barnet og Hjemmet, og Vajsenhuset forbeholder sig i saadanne Tilfælde at

træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds.

Ligeledes skal der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse, naar Barnets Plejeforældre skifter Bopæl.

5.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg i Hjemmet. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søndag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham. For de Børns Vedkommende, der er anbragte uden for København, kan disse Forhandlinger føres skriftlig med Forstanderen.

6.

Den, der modtager et af de under det kgl. Vajsenhus staaende Børn i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold, samt, for saa vidt Barnet ikke gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, holdes til at søge regelmæssig Skolegang i en af Hjemstedets Skoler. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Plejeforældrene maa ikke udnytte Barnets Arbejds- evne uden for Hjemmet, og navnlig maa intet af de Børn i København, der staar under det kgl. Vajsenhus, have Byplads under nogen som helst Form. I Hjemmet maa Plejeforældrene kun anvende Barnet til saadant Arbejde, som en god omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

I den sidste Maaned i hvert Kvartal indsendes for de Børns Vedkommende, der ikke søger Vajsen-

husets Skole, til Kontoret paa det kgl. Vajsenhus en af Barnets Lærer eller (uden for København) Sognepræst underskrevet Attest for, at Barnet i det forløbne Kvartal regelmæssig har søgt Skole, har udvist Flid og god Opførsel og i Hjemmet i det hele har levet under gode Forhold.

9.

Naar denne Attest er indkommet, udbetales Pengene kvartalsvis forud den første Søgnedag i hvert Kvartals første Maaned, sidste Gang for Konfirmationen henholdsvis i Januar eller Juli Maaned.

10.

Saa snart Barnet bliver indmeldt til Konfirmationsforberedelse, skal det meddeles Forstanderen for det kgl. Vajsenhus, hos hvilken Præst Barnet er indmeldt.

11.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraadsmlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

Mindst hver tredje Maaned bliver der afholdt samlet Lærermøde under Forstanderens Ledelse, hvor alle Forhold vedrørende Hjem, Børn og Skole da behandles.

Til en Del af de forældreløse Børn (for Tiden 121) ydes der foruden fri Skolegang, og hvad dertil hører, ogsaa en aarlig Pengeunderstøttelse, alt efter de ledige Pladsers Antal, og hvor Børnenes Trang og særlige Forhold maatte gøre det ønskeligt; denne Understøttelse, som altid udbetales forud i Kvartalets Begyndelse, bortfalder ved Barnets Konfirmation.

For de forældreløse Børn i Stiftet, der bor uden for København og nærmeste Omegn, og af en eller

anden Grund helst maatte forblive paa det Sted, hvor de har deres Tilhold, kan der ansøges om en Pengeunderstøttelse alene (120 Kr. aarlig).

De faderløse har fri Skolegang, Bøger, og, for saa vidt de gør sig værdige dertil, ogsaa Konfirmationsudstyr. Endvidere har de Adgang til flere Legater, hvor de maatte gøre sig fortjente dertil.

De udgaaede Elever — og da navnlig Vajserne — stræber Vajsenhuset efter Evne, og saa vidt dets Midler strækker, at uddanne i forskellige Retninger og anbringe i gode Stillinger, hvor da Forstanderen maatte finde det formaalstjenligt, og Slægtningene, hvem det paahviler, maatte savne Evnen dertil.

Konfirmationsudstyr er i Aarets Løb blevet udredet til 22 Vajser og et mindre til 39 Skolebørn.

Efter Konfirmationen er 33 Vajser (20 Dreng og 13 Piger) og 14 faderløse (8 Dreng og 6 Piger) blevet understøttet.

Af konfirmerede Dreng er 12 anbragt ved Haandværk, 16 ved Handel og Kontor, 1 ved Landvæsen, 1 som Musiker og 2 paa Præliminæreksamens Kursus.

Af konfirmerede Piger er 4 anbragt ved Husvæsen, 6 i Forretning, 8 paa Kontor, 6 i Hjemmet, 4 paa Kronprinsessens Tjenestepigeskole og 1 i Bogbinderlære.

Med de Børn, som bliver anbragt uden for København i Provinserne, fører Forstanderen Tilsyn ved sine aarlige Inspektions- og Anbringelsesrejser.

Helst anbringes de udgaaede Elever ved Haandværk, Handel, Kontor eller anden praktisk Virksomhed. Uden at paatage sig nogen Forpligtelse stræ-

ber Vajsenhuset dog at tage Konsekvensen af sine humane Bestræbelser ved at hjælpe saadanne Elever frem ad den rette Vej, hos hvem der afgjort findes særlig fremragende Evner i en bestemt Retning. Vajsenhusets Elever rekrutteres jo fra alle Samfundslag hvor Forældre eller Fædre ved deres Død ikke har efterladt sig saa meget, „at Børnene deraf til Nødtørftighed kan opdrages“. Derfor er der overmaade mange Børn, udgaaede fra dannede Hjem, hvis Udvikling er brudt midt under deres Opvækst ved Forældrenes eller Faderens Død, hvorfor Opgaven ikke bør eller kan være at sænke Niveauet for Barnets videre Udvikling og saaledes bringe en helt misvisende Forskydning ind i Barnets eller Familiens Liv. Nej, Opgaven er tvært imod at bevare, hvad der er erhvervet af Dannelse og Udvikling fra tidligere Barneaar og saaledes føre Barnet videre frem, hen imod det Maal, som var tilstræbt fra Begyndelsen, og som vilde være naaet, hvis Forsørgerens Død ikke var kommet hindrende i Vejen. „Opgaven maa være den“, som Biskop Mynster i 1844 udtalte det, „at Vajsenhusets Værd som Forsørgelsesanstalt aldrig forringes. Vajsenhusets skønne Bestemmelse er det at træde forældreløse Børn i Faders og Moders Sted, men denne Bestemmelse vilde det kun højst ufuldkomment opfylde, dersom det forlod Børnene, saa snart deres Skoleundervisning var tilendebragt.“

Denne af Biskop Mynster udtalte Opfattelse af Formaalet for Vajsenhusets Virksomhed har været den ledende Grundsætning for alle Stiftelsens Direktioner.

I Overensstemmelse med denne Opfattelse bestræber Vajsenhuset sig derfor nu for at bevare Forbindelsen mellem Skolen og de udgaaede Elever, da disse ellers oftere mangler al anden Tilknytning i Livet og saaledes let kan tynge af Følelsen af at

høre til „de hjemløse“. Dette sker dels ved i de ganske unge Aar at hjælpe med Raad og Daad, saa vidt vi evner, dels ved Aaret rundt med Undtagelse af de tre Sommermaaneder Juni, Juli og August at modtage de udgaaede Elever her paa Vajsenhuset som dets Gæster, for saa vidt det kan forenes med deres Livsgerning og Pligter imod denne.

Møderne holdes paa selve Vajsenhuset, for Pigerne om Mandagen og for de unge Mennesker om Torsdagen fra 8—10. Paa disse Aftener underholdes de unge med Oplæsninger, Foredrag og Musik.

Der er bestandig i Lokalet fremlagt et stort Udvalg af ypperlige Billedværker og illustrerede Bøger, hvormed de unge lejlighedsvis kan beskæftige sig, samt en betydelig Mængde Stereoskopbilleder fra alle Verdens skønneste Egne, saaledes at der altid er nok til nyttig og fornøjelig Underholdning.

Et Bibliotek, bestaaende af dansk, tysk og engelsk Litteratur, beregnet paa de unges Tarv, er indrettet til Udlaan.

Ved disse Sammenkomster er Forstanderen altid til Stede, saa at de unge, der ved deres Forretninger er forhindret i at træffe ham i Kontortiden om Formiddagen, er sikre paa bestandig at kunne træffe ham der, naar de trænger til hans Hjælp eller Raad.

Den sædvanlige større Udflygt med de unge ved Foraarstide bortfaldt i Aar; i Stedet herfor gav Ungdomsforeningen Møde ved Frederiksberg Slot, hvortil Hr. Oberst Anning-Petersen beredvilligt havde givet Foreningen Adgang. Efter at have holdt et interessant Foredrag om Slottets Historie var Hr. Artillerikaptajn H. C. Hertel saa elskværdig at forevise hele Slottet for os. Vi bringer saavel Hr. Obersten som Hr. Kaptajnen vor bedste Tak for de fornøjelige Timer, vi tilbragte paa Slottet.

Stiftelsens Læge er Hr. L. Djørup, som ansattes af Direktionen den 20. September 1900. To Gange om Ugen — Tirsdag og Fredag fra 9—10 — har han Konsultation her paa Skolen, og i alvorligere Tilfælde tilser han Børnene i Hjemmet. Hvert Aar tilstiller han Direktionen en Indberetning om Sundhedstilstanden paa Stiftelsen.

Til

Direktionen for det kongelige Vajsenhus.

Sundhedstilstanden hos Børnene i det kgl. Vajsenhus har i det forløbne Aar været upaaklagelig, jeg er endog tilbøjelig til at betegne den som særlig god, idet der har været forholdsvis faa Sygebesøg at aflægge i Hjemmene, og Konsultationerne paa Skolen har, trods hed Sommer og streng Vinter, været mindre hyppige end sædvanlig, ligesom det Beløb, der er medgaaet til Medicinforbrug, har været meget moderat, naar der tages Hensyn til den meget betydelige Forhøjelse af Medicinpriserne.

Ernæringsmidlernes Knaphed og deraf følgende Rationering har hidtil ikke paavirket Børnenes almindelige Sundhedstilstand ugunstigt, og der har ikke kunnet spores nogen Aftagen af deres Vægtforøgelse. Om dette ogsaa vil kunne vedblive efter den nu begyndte sparsomme Tildeling af Næringsmidler, særlig Fedtstoffer, er et Spørgsmaal, som først næste Skoleaar vil kunne give os Svar paa.

23. Januar 1918.

L. Djørup.

Fru Professorinde Strømgren har ledet Tandplejen paa den i forrige Aar paa selve Vajsenhuset indrettede Tandklinik. Konsultationen fandt Sted i de første Morgentimer 2 à 3 Gange om Ugen, og nedenstaaende Indberetning viser, hvilket Arbejde der er blevet udført:

Til
Direktionen for det kgl. Vajsenhus.

I Aaret 1917 har jeg paa Vajsenhusets Tandklinik foretaget 790 Plomberinger, saaledes at der

i 1. Klasse er foretaget	39	Plomberinger,
- 2. — - —	27	— ,
- 3. — - —	59	— ,
- 4. — - —	61	— ,
- 5. — - —	25	— ,
- 6. Drkl. - —	54	— ,
- 6. Pkl. - —	140	— ,
- 7. Klasse - —	93	— ,
- 8. Pkl. - —	137	— ,
- 8. Drkl. - —	52	— ,
- 8. Klasse(1917) —	96	— ,
Tidligere Elever	7	— ,

ialt 790 Plomberinger.

Heraf har 30 tillige været Nervebehandlinger.

Herved har 1., 2. og 3. Fællesklassen, 6. og 8. Pige-klassens Elever samt 30 andre Elever (ialt 167 Børn) været under fuldstændig Behandling. 40 Børns Behandling er begyndt, men ikke afsluttet. Der er foretaget Udtrækning af 42 Mælketænder, men kun af 9 blivende Tænder.

Endvidere er der foretaget ca. 100 Tandrensninger. Et ikke ringe Antal midlertidige Behandlinger i akutte Tilfælde har fundet Sted i Konsultationstiden paa Skolen ligesom adskillige Børn i Tilfælde af Smerter har haft Adgang uden for Skoletiden til min Privatklinik.

Efter endt Behandling faar de Børn, hvis Tænder særlig trænger dertil, en Æske Tandpulver med til Hjemmet paa Vajsenhusets Regning.

Observatoriet, den 15. Januar 1918.

Hedvig Strømgren.

Stiftelsens Arkitekt er Hr. Slotsforvalter, Arkitekt Otto Zeltner, ansat 4. Februar 1904.

Stiftelsesfesten afholdtes den 11. Oktober.

For at give alle Skolens Børn Lejlighed til at deltage i Festen, blev denne højtideligholdt i Gymnastiksalen, der i samme Anledning var blevet smykket med en Mængde Flagdekorationer, Kongebillederne og Billeder af nuværende og forhenværende Direktører, Kuratorer og Forstandere.

Efter at den talrige Forsamling: Direktionens og Kuratelets Medlemmer med Damer, de præmierede Børns Mødre og Plejemødre og andre indbudte havde taget Plads, bød Forstanderen velkommen, og da de ældste Klasser havde afsunget første Afsnit af Ch. Gandrups Jubilæumskantate (med Musik af Th. Hansen) under Musiker Prehns Ledelse, traadte Biskoppen op paa Talerstolen og udtalte:

Det er min Hensigt i Dag at tale lidt til eder om en stor Mand, hvis Ord og Virksomhed har sat de dybeste Spor og haft en gennemgribende Indflydelse paa flere Mennesker gennem Tider end de fleste andre store Mænd. Manden er Apostelen Paulus, og ham kender I godt.

Vil man nu spørge om, hvad det var, der gjorde ham saa stor og gav ham den mægtige Indflydelse, faar vi et Fingerpeg om, hvad der var Kraften i hans Liv og Drivkraften til hans Gerning, ved at læse hans egen Udtalelse:

Er Gud for os, hvem kan da være imod os?

Disse Ord, som I jo ogsaa kender, viser os Kraftkilden til al hans Gerning. Her fremtræder den store Vished, som han ejede: „Gud er for mig, og han tager sig af mig, saa kan jeg ogsaa overvinde de Vanskeligheder, der vil møde mig i Livet.“ Men læg nu Mærke til, at der ikke staar: „Naar Gud er for mig, saa kan jeg sagtens, saa gaar det hele af sig selv.“ Saaledes

vil maaske mange sige, naar de for kort Tid siden er blevne grebne af Guds Frelse og Magt. De mener, at alle Vanskeligheder vil forsvinde som Dug for Solen. Det mener Paulus ikke. Han ser alle Vanskelighederne, men Gud er større.

I Børn har sikkert læst mange Eventyr og i dem læst om Helte, der overvinder den ene Vanskelighed efter den anden. Men I har sikkert ogsaa lagt Mærke til, at alle de Vanskeligheder, Helten i Eventyret skal overvinde, ligesom er blevet lagt til Rette for ham, saa det i Grunden ikke har været saa svært at overvinde dem. Saaledes gaar det til i Eventyret, men det passer ikke med Virkeligheden, med Livet. Her er den store Forskel mellem Eventyr og virkelig Historie, mellem Digtet og Livet.

Livet byder os alle Vanskeligheder at kæmpe imod, og dem kommer vi ikke udenom. Det kender I selv fra eders egen Erfaring; saa smaa og saa unge som I er, har I alle gjort tunge Erfaringer og lidt Sorg. ved Tabet af en af eders Forældre, og enkelte af eder har mistet dem begge. I kan derfor forstaa, at det Ord: Naar Gud er for os, hvem kan da være imod os, kan ikke være hentet fra et Eventyr, men stammer fra Livets Virkelighed, og I ved, at Apostelen Paulus har lidt og stridt mod Vanskeligheder som ingen anden. Men alle disse Vanskeligheder blev overvundne af denne store Vished: „Gud er for mig, Gud holder med mig“.

Hvorfra, vil man nu spørge, havde han da den nu alt besejrende Vished? Der er mange Mennesker, der mener, at Visheden om Guds Tilstedeværelse kan hentes fra Naturen, og sikkert er det jo ogsaa, at det vaagnende Liv om Foraaret, en dejlig Sommerdag, eller en saa smuk Efteraarsdag som i Dag, kan bringe os Bud fra Gud og Vidnesbyrd om hans Nærværelse. Men den, der vil bygge sin Tro paa Indtryk fra Naturen, vil snart mærke, at der gaar noget i Stykker for ham, thi i

Naturen ender det med Visnen og Død. Hvorfra havde da Paulus sin Vished og sikre Tro? Ja, dertil vil jeg svare: han havde den fra Vorherre selv. Paulus var saa sikker paa, at naar Gud havde sendt sin Søn hened for vor Skyld, saa vilde han ogsaa give hvert Menneske, der tror paa Jesus, Kræfter til at overvinde Vanskelighederne, af hvad Art de end maa være. Og er du i Tvivl og synes at mangle Frimodighed og Vished, prøv da paa at spørge dig selv alvorligt om, hvad Gud har gjort for dig, hvorledes han har elsket dig at han har ladet sin Søn lide for dig, saa vil du ogsaa komme til at elske Gud, til at leve med Gud og til at faa Vished om Hjælp fra Gud i alle Livets Vanskeligheder. Du vil da kunne kæmpe mod Vanskelighederne og sætte alt dit Arbejde ind derpaa, paa samme Tid som du ved Bønnens Hjælp søger Kraft til dit Arbejde. Thi det at arbejde og at bede kan ikke erstatte hinanden, saaledes at man kan stole paa Arbejdet alene og udelade Bønnen, eller nøjes med Bønnen alene og lægge Hænderne i Skødet. I har alle set en Fugl flyve paa sine to Vinger, men I har aldrig set, at en Fugl, der kun havde een Vinge, kunde flyve. Begge Vinger maa til, for at Fuglen maa kunne flyve; men saaledes er det ogsaa med Arbejde og Bøn, de maa følges ad, saa faar jeg Kræfter, og saa vokser mine Kræfter selv under Vanskelighederne, og saa er der Spirekraft til Stede, som forslaar noget, thi saa ser jeg paa Vanskelighederne som noget, der skal og kan overvindes.

Men til den Frimodighed naar vi kun ved at have Vished om, at naar Gud er for mig, kan intet være imod mig. Og denne Frimodighed, denne Vished trænger vi alle baade store og smaa til at lære at kende, og den Vished og Frimodighed maa — ligesom det var hos Paulus — være Drivkraften i al vor Gerning. Bliver den det, da kommer ogsaa Livslykken baade for eder og mig.

Efter at Kantatens anden Afdeling var sunget, kaldte

Forstanderen Præmiebørnene frem og efter at have ønsket dem til Lykke og nævnt de Børn, der havde fortjent hæderlig Omtale, uddelte

Biskoppen Præmierne, der bestod af Ure, Bøger i Pragtbind, Bestik og Syskrin, og udtalte Haabet om, at disse Børn, ligesom de nu i Skoletiden var gaaede „i Spidsen“, ogsaa naar de kom ud i Livet, vilde gaa „i Spidsen“ og tage deres Gerning op med Frimodighed, idet de vel maatte erindre, at det at faa Præmie ogsaa havde et Ansvar til Følge, idet der stilledes større Fordringer til dem. Hvad endelig Kammeraterne angaar, da gælder det for dem ikke blot at gaa „i Følget“, men at stræbe efter selv ad Aare at være mellem dem, der kommer „i Spidsen“.

Skoleorkestret spillede derpaa under Hr. Prehns og Hr. Larsens Ledelse: Judex Oratoriet samt Kongernes Konge. Hermed sluttede Festen; det sædvanlige Skolebal saavel for Børnene som for de udgaaede Elever aflystes atter i Aar paa Grund af de alvorlige og urolige Tider.

Aarsmeddelelser.

Aarét 1917 har jo været et i mange Henseender vanskeligt Aar, men ved Indskrænkning af Klasse-lokalernes Antal og Afbenyttelse af de under normale Forhold ledige Lokaler, er Undervisningsplanen dog i det store Hele gennemført normalt. Kun Gymnastiksalen har det af Hensyn til de store Brændselsudgifter været nødvendigt at lukke i den koldeste Tid. Gymnastikken og de unges Aftenmøder har derfor fundet Sted i selve Skolebygningen under indskrænkede Forhold. Badningen har ligeledes maattet indskrænkes til een Gang om Maaneden.

Den 20. April blev samtlige Skolens Elever efter Lægens Raad vaccinerede.

Den 7. Maj holdt Fru Professorinde Strømgren et Foredrag om Tænder og Tandpleje; det interessante Foredrag, der blev illustreret ved Lysbilleder, overværedes af Skolens øverste Klasser samt de ud-gaaede Elever. Endvidere gjorde Tandlæge, Professor Christensen og Dr. med. Ejnar Lundsgaard os den Ære at være til Stede.

Efter forudgaaende Forhandling lykkedes det i Aar ved velvillig Imødekommenhed fra Hr. Skole-

direktør Bang og Hr. Gymnastikinspektør, Oberstløjtnant Hermanns Side at skaffe Vajsenhusbørnene Søbade og Svømmeundervisning. Badene fandt Sted i Juni—August Maaned dels paa Kommunens Søbadeanstalt ved Langebro og dels paa Søbadeanstalten Helgoland under Ledelse af Hr. Krigsraad Waldorff og Hr. Gymnastiklærer Danaar Andreassen samt Svømmelærerinderne Fru Karen Hansen og Frk Rigmor Bjerring. Navnlig for de Børn, der af forskellige Grunde ikke kunde komme paa Landet, var denne Foranstaltning et stort Gode. I Tiden før Ferien deltog alle Klasser paa de 2 nederste nær i Undervisningen, og ialt blev der — Ferien iberegnet -- givet 2061 Bade til Drengene og 2074 Bade til Pigerne.

Den 20. Oktober havde vi den Sorg, at en lille elskværdig Elev af 8. Klasse Oda Westergaard afgik ved Døden efter et langt Sygeleje. Hun var almindelig afholdt af Kammerater og Lærere.

Reformationsfesten fejrede Vajsenhuset ved, at Forstanderen foreviste en Række fortrinlige Lysbilleder fra Richters Forlag for hele Skolen d. 30. Oktober og knyttede et Foredrag om Luther og Reformationen hertil. Foredraget med Lysbilleder gentoges for de udgaaede Elever paa Mandagsmødet og den følgende Aften for de gamle Vajsenhusianere fra Friboligen og Medlemmerne af Det gode Minde. Selve Reformationsdagen havde Skolen fri.

De mange Vanskeligheder for Hjemmene ved at skaffe Lys til Hjemmelæsning — omtrent Halvdelen af Børnenes Hjem har ikke Gas eller elektrisk Lys — bevirkede, at Direktionen paa derom given Indstilling gav Tilladelse til, at Børnene kunde læse Lektier

paa Skolen under Lærertilsyn. Lektielæsningen, der begyndte den 11. November, ledes af Hr. cand. theol. Hjørland og Hr. cand. phil. Degner.

Den 25. November 1917 fejrede vi Flaget paa Vajsenhuset, fordi det var 25 Aar siden, at Hr. Musiker Emil Prehn fik Ansættelse ved det kgl. Vajsenhus som Sang- og Musiklærer.

I Anledning af Jubilæet afholdtes et Festmaaltid paa Vajsenhuset, hvorunder Forstanderen overrakte Jubilæaren en hædrende Skrivelse fra Direktionen og Kuratelet, som udtalte en Paaskønnelse af Hr. Prehns samvittighedsfulde og trofaste Arbejde gennem de 25 Aar. Med Skrivelsen fulgte en Hædersgave.

Fra Lærerpersonalet modtog den afholdte Jubilæar ligeledes en Skrivelse ledsaget af en Festgave, og iøvrigt hyldedes han i Tale og Sang af Lærere og Elever.

Den 24. Januar 1916 ansatte Direktionen Fru Professorinde Strømgren som Stiftelsens Tandlæge og Leder af den paa Skolen oprettede Tandklinik.

Ved Hr. Professor A. d. Jensens elskværdige Imødekommenhed har Børnene i 6te Drengeklasse ogsaa i Aar haft Tilladelse til under cand. theol. Hjørlands Vejledning at besøge Zoologisk Museum uden for den sædvanlige Besøgstid for som Led i Undervisningen at gennemgaa Afsnit af Naturhistorien paa selve Museet.

Julefesten.

fejredes den sidste Skoledag før Juleferien. I hver Klasse var der fra Morgenstunden sat et lille Juletræ, som Børnene selv havde været med til at pynte. Kl. 12 hørte Skolen op, hvorpaa Børnene, Lærerpersonalet og

Gæsterne efter en halv Times Frihed samledes i Gymnastiksalen, hvor der var anbragt et Juletræ med Lys paa midt i Salen. Efter at alle var kommet til Stede, sang Forsamlingen: Julen har bragt velsignet Bud, og efter at have oplæst Juleevangeliet udtalte Forstanderen:

Forleden hørte jeg om en lille Dreng her i Skolen, som var bange for at gaa til Tandlægen. Efter en Del Overtalelser gik han endelig ned paa Tandlægestuen, og da han var kommet op i Stolen, sagde han til sin Lærer, der var fulgt med: „Vil De saa ikke nok holde mig i Haanden, for det har De lovet mig!“ Selvfølgelig gik Læreren med Glæde ind herpaa, og han holdt ham i Haanden hele Tiden, medens Behandlingen stod paa, til Trøst og Opmuntring for den lille Dreng.

Denne lille Meddelelse gjorde et stærkt Indtryk paa mig, thi den lille Dreng havde saa fuldstændig Ret: det er dejligt at faa en Haandsrækning, naar det kniber, og det er en stor Trøst, naar en vil tage os i Haanden, naar vi ængstes. I kan sikkert alle huske, hvor dejligt og betryggende det var at gaa med Fa'r i Haanden, og mange af eder, alle I, som er saa lykkelige endnu at have en Moder, har følt og kan endnu føle, hvor rart det er at gaa med Moder i Haanden, og I har maaske ogsaa netop i disse Dage kunnet glæde eder over at gaa med hende i Haanden og se paa Juleudstillingerne.

Nu vil I maaske sige, at det er underligt af mig her midt i Juleglæden, som er kommet over eder, at tale om Fader og Moder netop til eder, hvoraf jo saa mange i disse Højtidsdage maa savne baade Fader og Moder. Jeg vil da minde eder om, at det hører netop med til Juleglæden at vide, at vi ikke er forladte eller staar ene tilbage, selv om Fader og Moder er gaaet bort, thi som David siger i en af sine Salmer: Min Fader og Moder forlode mig, men Herren tager mig op. Læg Mærke til, at der staar: Herren tager mig op. Der staar ikke: Herren tog mig op, som om det

var noget, der er sket en Gang i Fortiden ved din Daab f. Eks., hvor det jo visselig første Gang er sket. men der staaer, at Herren tager dig op og stadig er beredt til at tage dig op, naar du selv vil modtage hans Haandsrækning.

Det er denne Tanke, der saa smukt udtales i den gamle Salme, som de ældste af eder har lært, og som jeg vilde ønske, I ret kunde ikke blot lære men leve efter:

Gud skal alting mage,
dig ved Haanden tage,
naar du synke skal;
naar du vil fortvile,
finder ingen Hvile
udi Modgangs Dal,
Gud da vil selv træde til
da skal al din Kummer endes
som et Straa forbrændes.

Se, Børn, denne Salme om, at Gud skal alting mage, blev skrevet paa en Tid, da alt saa svært og sort ud for Menneskeheden, og Forfatteren, Gustav Adolfs Hofpræst, begyndte med Vilje hvert af sine 6 Vers med disse Ord: Gud skal alting mage. Det var for ham i Trediveaarskrigens Trængselstid en Trøst og en Opmuntring, og han havde den fulde Forvisning om, at Gud vilde mage o: ordne alt saaledes, at det blev til Gavn for dem, der kæmpede og led. Han nærede ingen Tvivl om, at Gud vilde tage ham i Haanden, og derfor hverken kunde eller vilde han fortvivle.

Og naar nu vi, under fredelige Forhold, mens Rædslerne hersker i Landene rundt om os, kan samles her i Dag om Juleevangeliet, da sker det i den fulde Forvisning om, at Gud kan alting mage, og at han vil den Dag i Dag os ved Haanden tage. Han rækker stadig sin Haand ud imod os, det gør han i dette Øjeblik, nu da han paany har vakt Julestemningen

hos os og i os. Det er en Haandsrækning, Gud rækker os ved at byde os det gamle dejlige Juleevangelium, der taler om at „os er i Dag en Frelser født“, en Frelser for dig og for mig, ja, Børn, det er en Haandsrækning, som det er værd at tage imod. Det er en Haandsrækning, Gud giver os i de gamle Julesalmer, tænk blot paa Verset: Gud er os ikke længer vred, det kan vi deraf vide, at han har sendt sin Søn hened; det er en Haandsrækning, fordi det vidner om, at „saa elskede Gud Verden, at han sendte sin Søn hened, for at hver den, der tror paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv. Det er en Haandsrækning, som er værd at tage imod i disse Alvorens Tider, naar Herren selv siger: „Kommer hid til mig alle I, som er besværede, og jeg vil give eder Hvile!“ og aabner sin kærlige Favn for hver af os, saaledes som I kender det fra Thorvaldsens dejlige Kristusskikkelse. Ja, Børn, der er en Gud, som kan alting mage og os ved Haanden tage, naar vi da blot selv vil. Til Julefesten hører der imidlertid ikke blot dette, at glædes over, at der er en Gud, der kan mage alting, men der hører ogsaa det med, at vi maa være villige til at tage imod Haandsrækningen. Thi er det en herlig Haandsrækning, og som Paulus siger, en sand og troværdig Tale, at Kristus er kommen til Jorden for at frelse Syndere, eller den endnu dejligere Haandsrækning, som Paulus ogsaa udtaler: dersom nogen synder, da har vi en Talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, saa bliver det i Dag det alvorlige Spørgsmaal til dig og til mig: har du Plads til Jesusbarnet i dit Hjerte, eller gaar det, som der staar i Evangeliet: at der er ikke Rum i Herberget? Ja, hvorledes staar det til med Herberget, med Hjerteherberget, er der Rum derinde, er der Lys, eller er det alt sammen Mørke?

„Lysset skinnede i Mørket, og Mørket begreb det ikke“, staar der i det andet Evangelium, og det

er alvorlige Ord, som maa bringe os til Eftertanke. Mange af eder har i denne Tid i bogstavelig Forstand faaet at vide, hvad det vil sige at sidde i Mørke der hjemme, Petroleum mangler, og Lysene er dyre, og i mange af Hjemmene kan Lysene til Juletræet slet ikke skaffes. Derfor kan det se ud til en mørk Jul. Og det er slemt nok; men selv om der er mørkt uden for os, kan der godt være Lys inden i os, herpaa har vi Eksempler nok. Tænk blot paa, hvilket Mørke, hvilke Lidelser Paulus og Luther var omgivet af, og dog bar de Hovedet højt, fordi de havde Evangeliets Lys i Hjerterne og var fuldt overbeviste om, at Vor Gud han er saa fast en Borg, der kan os vel bevare Men for at kunne begribe Lyset, der skinnede i Mørket, maa vi lukke Hjerterne op for det, vi maa lade Julens Evangelium tænde det evige Julelys i Hjertet, og vi maa være hjemme, naar Gud kalder paa os.

De ældre af eder kender Fortællingen om Elias og Baals Præster paa Karmel, og I husker, hvorledes Elias spottede Baal og sagde, at han var maaske faldet i Søvn eller ikke hjemme. Disse Ord husker I alle saa godt, naar I har dem for i Lektien. Men hvad om vi nu et Øjeblik vendte Ordene mod os selv, mod dig og mod mig og sagde: Nu kalder Gud paa os gennem Evangeliet, er vi hjemme, eller er vore Tanker — maaske i dette Øjeblik — paa Langfart, eller er vi faldne i Søvn? Det er det Spørgsmaal, Julen med al sin Alvor retter til os, og herpaa maa hver enkelt svare. Nu lyder det til os: Gud kan alting mage, og Han vil os ved Haanden tage, lad os da prøve paa at tage imod hans Haandsrækning og lægge vor Haand og dermed alle vore Bekymringer i hans Haand, og lad os begynde vor Vandring med ham i Haanden. Vi synger i vor Kantate om, at Minderne fra Skoletiden er „en Rejsepenge fuldgod“, men til Rejsen hører ogsaa en god Vandringsstav og „vel den“ iblandt os — synger Chr. Richardt — „der kan en

Stav af Korset bære, da gaar vi let, hvor Vejene er svære“. Thi det er jo netop Sagen, vi maa have Jesus med som vor Vandringsstav og Ledsager i det daglige Liv. „Thi vil du favne ham i Aftenfreden, saa maa du følge ham i Middagsheden“. Og „Middagsheden“, ja det er den Tid, vi lever i nu henede, og derfor gælder det om nu at gribe den Haand, Gud atter i dette Øjeblik rækker imod os, saa vil han maae alting til vort Vel.

Ja, gid da Juleevangeliet maa tænde Lys i vore Hjerter og i vore Hjem, saa kan vi i Sandhed faa en glædelig Jul og tilønske hverandre en glædelig Jul.

Med Tak til Gud for hans Julebud vil vi saa med hinanden synge:

Glade Jul.

Efter at Julegaverne og Konfekten var fordelt mellem Børnene af Klasselærerne, afsluttede Forstanderen med en Tak for det gamle Aar og Ønsket om Guds Velsignelse over Vajsenhuset og dets Gerning i det nye Aar, og Festen endte med, at alle sang: Dejlig er Jorden.

Til Juletræet havde de Herrer Forlagsboghandlere Lehmann & Stage skænket en Del gode Bøger, som vi er meget taknemmelige for.

Hver Juleaften ydes der til de fattigste Hjem her i Skolen en halv Skinke og 2 Pund Risengryn, for at intet Barn, der gaar i Vajsenhusets Skole, i Juletiden skal savne det fornødne for sig og sin Familie. I Aar uddeltes der saaledes 87 halve Skinker og 174 Pund Byggryn.

Skolen.

Elev antallet d. 1. Marts er 277 Børn (138 Dreng, 139 Piger), dels forældreløse (Vajser), dels faderløse, som er fordelt i 10 Klasser.

Skoledagenes Antal har været 229.

Intet skolesøgende Barn maa have Byplads.

Skolen begynder den 1. April Kl. 8, den 1. November Kl. 9. Undervisningen er meddelt i „Lektioner“ paa 40 Minutter i Stedet for i Timer paa 50 Minutter.

Nedenstaaende Tabel angiver Fagenes Fordeling (i Lektioner) til hver enkelt Klasse:

	8. Kl.		7. Kl.		6. Kl.		5. Kl.		4. Kl.		3. Kl.		2. Kl.		1. Kl.	
	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.
Religion	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3
Dansk	4	4	5	4	7	7	7	7	7	7	7	7	8	8	10	10
Regning	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6
Skrivning	»	»	1	1	2	2	4	2	3	3	4	4	5	5	6	6
Bogføring	2	2	1	1	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	»
Historie	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	»	»	»	»
Geografi	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Naturhistorie	»	»	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	»	»
Naturlære	2	2	2	2	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Anskuelse	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	2	»
Tysk	4	4	3	3	3	3	3	3	»	»	»	»	»	»	»	»
Engelsk	4	4	3	3	3	3	3	2	»	2	»	»	»	»	»	»
Matematik	4	»	4	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Tegning	5	2	3	1	2	1	3	3	3	3	3	»	»	»	»	»
Sang	2	1½	2	1½	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2
Sløjd	2	»	2	»	2	»	2	»	2	»	2	»	2	»	2	»
Svskole	»	6½	»	6½	»	8	»	7	»	7	»	7	1	7	1	7
Skolekøkken	»	4	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
Ugentlige Lektioner .	42	42	42	42	42	42	42	42	36	36	36	36	36	36	36	36

Efter Skoletiden undervises en Del Dreng i Musik: Violin, Bratsch, Violoncel og Kontrabas.

Ogsaa i Aar har udgaaede Elever om Onsdagen faaet Undervisning i Husgerning.

Skolens Lærerpersonele.

Fru J. Bagger, eks. Lærerinde (1870), har undervist 1ste Fællesklasse i Dansk, Skrivning og Regning. 22 Lektioner.

Hr. J. V. Andersen, Bogbindermester (1881), har undervist Drengene i Bogbinderi og Sløjd. 8 Lektioner.

Frk. S. Bruun, eks. Lærerinde (1890), har undervist 5te Pigeklasse i Dansk, Naturhistorie, Geografi og Historie, 3dje Fællesklasse i Naturhistorie, 4de i Geografi og Naturhistorie, 5te Drengeklasse i Historie og Geografi og 6te Pigeklasse i Geografi, Historie og Naturhistorie. 35 Lektioner.

Frk. P. Moberg (1890), Lærerinde paa Syskolen, har undervist alle Pigeklasser og desuden 1ste og 2den Drengeklasse i Syning. 25 Lektioner.

Hr. C. Larsen (1890) har undervist Drengene i Snedker- og Drejerhaandværket. 8 Lektioner.

Hr. Krigsraad Waldorff (D.M., R. af St. A. og M. f. D. R.), (1890), har undervist Drengeskolen i Gymnastik samt ledet Danseundervisningen om Vinteren. Desuden har han forestaaet Drengenes Badning. 10 Lektioner.

Viceinspektør J. Sommer, cand. phil. (1891), har undervist de 6 øverste Klasser i Tysk, de 4 nederste Klasser i Religion samt 5te Drengeklasse i Dansk, endvidere 3dje og 4de Fællesklasse i Historie. 42 Lektioner.

Hr. E. Prehn, Musiker (1892), har ledet Sangundervisningen i hele Skolen, 14 Lektioner, samt undervist Drengene i Violinspil.

Hr. Alfred Larsen, Kunstmaler (1893), har undervist de 8 øverste Dreng- og Pigeklasser i Tegning, endvidere 1ste og 2den Drengeklasse i Lersløjd. 24 Lektioner. Skolebibliotekar.

Frk. N. Brix, eks. Gymnastiklærerinde (1893), har undervist alle Pigeklasserne i Gymnastik og Dans samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anstandsøvelser og Dans. 9 Lektioner.

Hr. H. Larsen, Musiker (1895), har undervist Drengene i Violin, Violoncel, Bratsch og Kontrabas, 10 Timer, og ledet Sammenspillet med de udgaaede Elever, 1½ Time.

Hr. K. Obel, cand. theol. (1900), har undervist 8de Fællesklasse i Dansk, Engelsk, Historie og Geografi, de 5 øverste Drengklasser, 6te og 7de Pigeeklasse i Engelsk, endvidere 7de Fællesklasse i Historie, Dansk og Geografi samt 6te Drengeklasse i Geografi. 42 Lektioner.

Frk. Henriette Luther (1902), Lærerinde paa Skrædderskolen og Syskolen; tilser de Vajers Hjem, der ikke gaar i Skolen her. 25 Lektioner.

Hr. P. W. Degner, cand. phil. og eks. Lærer, (1913), har undervist 8de og 7de Fællesklasse samt 6te Drengeklasse i Naturlære og Regning, 8de, 7de og 6te Drengeklasse i Matematik, 3dje Fællesklasse i Skrivning og Geografi, 2den Fællesklasse i Geografi samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anskuelsesundervisning. 42 Lektioner.

Fru Harriet Glode-Olsen, eks. Lærerinde og Skolekøkkenlærerinde (1913), har undervist 7de Pigeeklasse i Naturhistorie, 6te og 5te Pigeeklasse i Skrivning, 5te Drengeklasse i Naturhistorie, 4de Fællesklasse i Dansk, 2den Fællesklasse i Skrivning og 1ste Fællesklasse i Hjemstavnslære, desuden har hun ledet Undervisningen i Skolekøkkenet for 8de og 7de Pigeeklasse. 32 Lektioner.

Hr. J. Hjørlund, cand. theol. (1914) har under-

vist 8de Fællesklasse i Bogføring, 7de Drengeklasse i Naturhistorie, 6te Drengeklasse i Dansk, Historie og Naturhistorie, 6te Pigeeklasse i Dansk, 5te Drengeklasse i Regning, 4de Fællesklasse i Skrivning og Regning samt 3dje Fællesklasse i Dansk. 42 Lektioner.

Frk. Marie Olesen, eks. Lærerinde (1916), har undervist 6te og 5te Pigeeklasse samt 3dje Fællesklasse i Regning og 5te Drengeklasse i Skrivning, 2den Fællesklasse i Dansk og Regning, har desuden forestaaet Pigerne Badning. 33 Lektioner.

Forstander Chr. Ottesen, cand. theol. (1893) har undervist de 6 øverste Klasser i Religion samt 7de Fælles- og 6te Drengeklasse i Bogføring og Skrivning. 21 Lektioner.

Undervisningen

er i det forløbne Skoleaar meddelt i de forskellige Klasser efter følgende Plan:

Iste Fællesklasse (26 Elever).

Dansk. M. Lønborg-Jensens Billedtavler og „Min første Bog“. Oplæsning, Genfortælling og Stavning; Afskrift efter Bog; enkelte Digte lærte udenad. Beskrivelse af Billeder, Indøvelse af Farverne. 10 Lektioner.

Religion. Mundtlig Gennemgang af Skabelsen til Josefs Død og udvalgte Fortællinger af det nye Testamente, 6 Salmer. 3 Lektioner.

Hjemstavnslære og lagttagelse med de forskellige Vægbilleder og Danmarkskortet som Grundlag. 1 Lektion.

Regning. Hovedregning: Wilsters Regnebog for Barneskolen, 1ste Hæfte. Tavleregning: Addition og Subtraktion i ubenævnte Tal. 6 Lektioner.

Skrivning. 6 Lektioner.

Gymnastik. Pigerne 2 Lektioner og Drengene 3 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. Pigerne 7 Lektioner og Drengene 1 Lektion.

Lersløjld. (Drengene alene) 2 Lektioner.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene)
Gennemgang af Anskuelsesbillederne paa Væggene.

2den Fællesklasse (29 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Folkeskolens Læsebog I. Stil efter Fossing og Jørgensens Vejledningsøvelser 1ste Hæfte. 8 Lektioner.

Religion. Af det gamle Testamente er mundtligt gennemgaaet fra Moses til David, og af det nye Testamente udvalgte Fortællinger. 6 Salmer. 3 Lektioner.

Geografi. Mundtlig Gennemgang af Danmark. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Mundtlig Fremstilling efter Billederne paa Væggen, desuden Firben, Gedde, Rødspætte, Oldenborre, Edderkop og Snegl. 2 Lektioner.

Regning. Wilsters Regnebog for Barneskolen, 2det Hæfte. Tavleregning: Addition, Subtraktion og Multiplikation i ubenævnte Tal. 6 Lektioner.

Skrivning. 5 Lektioner.

Gymnastik. Pigerne 2 Lektioner og Drengene 3 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. Pigerne 7 Lektioner, Drengene 1 Lektion.

Lersløjld. (Drengene alene) 2 Lektioner.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene) Menneskelegemets vigtigste Funktioner. Planternes Liv (Vækstkasse), Nytteplanter. En Bys Fremkomst, Vækst og Organisation (i Forbindelse hermed: forskellige Næringsveje). Vandets Kredsløb. En Del lette fysiske Forsøg. Øvelse i Længdemaaling. Opmærksomhedsøvelser. 2 Lektioner.

3dje Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Julie Heins danske Læsebog III. Sproglærens første Grundtræk mundtligt indøvede. Diktat og Stil efter Fossing og Jørgensens Danske Stile, 2det Hæfte. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“ og efter Læsebogen. 7 Lektioner.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: David til Jøderne under Ægypterne. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. De 3 Trosartikler med Forklaring. de 10 Bud og Fadervor. 8 Salmer. 2 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: forfra til Svend Estridsen. 3 Lektioner.

Geografi: Thyges Geografi: forfra til Frankrig, 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Pattedyrene, desuden mundtligt af Botanikken: Bøg, Valmue, Agersennep, Tulipan, Anemone og Hestekastanie. 2 Lektioner.

Engelsk. (Drengene alene) Undervisningen er for største Delen blevet drevet uden Bog. Til Indøvelse af Gloser o. lign. er benyttet Listovs Ledetraad I, Stk. 1—40. 2 Lektioner.

Regning. Wilster: Regnebog for Barneskolen, 3dje Hæfte. 5 Lektioner.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 4 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) 7 Lektioner.

4de Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Julie Heins danske Læsebog IV. Analyse, Diktatstile og Stiløvelser efter Fossing og Jørgensens Dansk Stil, 3dje Hæfte. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“ og efter Læsebogen. 7 Lektioner.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: Skabelsen til det babyloniske Fangenskab. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. Af Luthers lille Katekismus er lært Daabs- og Nadverordene. Tredje Klasses Pensum repeteret. 8 Salmer. 2 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Svend Estridsen til den nyere Tid. 3 Lektioner.

Geografi. Thye og Dahlberg: fra Frankrig til de fremmede Verdensdele, Danmark repeteret. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Fugle, Krybdyr, Padder og Fisk. Af Botanikken er mundtligt gennemgaaet: Vintergæk, Vorterod, Kodriver, Brændenælde, Døvnælde og Ært. 3 Lektioner.

Engelsk. (Drengene alene) Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 1—50. Samtale om det læste. 2 Lektioner.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Barne-skolen. 4de Hæfte. 5 Lektioner.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 3 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgøring. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) 7 Lektioner.

5te Drengeklasse (28 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 1ste Mellemskoleklasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat og Genfortælling efter Fossing og Jørgensen, 4de Hæfte. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie S. 46—100 og 141—177. Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møllers Verdenshistorie: Oldtid og Middelalder. 3 Lektioner.

Geografi. Thye og Dahlberg: De fremmede Verdensdele og alm. Geografi. 3 Lektioner.,

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie, S. 120—142 samt S. 160—168. Botanik, S. 1—30. 2 Lektioner.

Engelsk. Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 55 til 106, samt Th. Goldschmidt: „Engelsk til Selvstudium“, c. 10 Sider. 3 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen. 39 Sider. Tysk Stil. Fr. Sand: Tysk Formlære. 3 Lektioner.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Barne-skolen, 5te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 4 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. 2 Lektioner.

5te Pigeklasse (32 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 1ste Mellemskoleklasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat og Genfortælling efter Fossing og Jørgensen, 4de Hæfte. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie: Side 46—100 og 141—177. Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Ejler Møller: Nordens Historie: Fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møller: Verdenshistorie, Oldtid og Middelalder. 3 Lektioner.

Geografi. Thye og Dahlberg: De fremmede Verdensdele og alm. Geografi. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: S. 120 og ud. Balslevs Botanik S. 1—30. 2 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen. 38 Sider. Fr. Sand: Tysk Formlære. 3 Lektioner.

Regning. Brøk under alle Former efter H. Wilsters Regnebog for Barneskolen, 5te Hæfte. Hjemme-regning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. 7 Lektioner.

6te Drengeklasse (30 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 2. Mellemskoleklasse er benyttet til Oplæsning og Analyse. Digte efter H. Larsens „50 Sange“. Genfortællingsstil og Diktat efter Fossing og Jørgensen, Hæfte 5. Desuden har Eleverne læst „Ørvarodds Saga“ og et Udvalg af Blicher. Enkelte Digterværker er læst op for Klassen. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie S. 46—100 og 169—190. Balslevs Katekismus: Synden, 1ste og 2den Trosartikel, Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Frederik IV og ud. Ejler Møller: Verdenshistorie fra Reformationen og ud. 3 Lektioner.

Geografi. Dahlberg: Geografi for Mellemskolen, Nr. 4: Europa, Danmark repeteret. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslevs Dyrenes Naturhistorie : Edderkoppen og Bogen ud; Pattedyr og Fugle repe- teret. Balslevs lille Botanik: Side 31—64. En Del Lektioner anvendt til Besøg paa Zoologisk Museum. 2 Lektioner.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell, 32 Sider. Analyse, Genfortælling, 1 Stil om Ugen. 3 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mel- lemskolen, Side 43—82. Sands tyske Formlære. 3 Lektioner.

Geometri. Jul. Petersen: Plangeometri for Mel- lemskolen, forfra til 5te Kapitel. (34 Sider). 1 Lektion.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Alge- bra for Mellemskolen, forfra til Division. (41 Sider), 1 Lektion.

Regning, Wilster: Regnebog for Barneskolen: 6te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lek- tioner.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellems- skolen I til Fordampning. 2 Lektioner.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 2 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. 2 Lektioner.

6te Pigeklasse (28 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 2den Mellemskoleklasse er blevet anvendt til Oplæsning og Analyse. Digte efter H. Larsen: 50 Sange. Forskellige Digterværker er blevet læst for Klassen. Eleverne har læst Ørvarodds Saga. Genfortælling og Diktat med Fossing og Jørgensen: „Dansk Stil“, 5te Hæfte som Grundlag. 4 Lektioner.

Religion. J. Martensen og Paullis Bibelhistorie Side 46—100 og 159—190. Synden, 1. og 2. Trosartikel efter Balslevs Katekismus. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Verdenshistorie: Eiler Møller, fra Middealderen og ud. Nikolai Nielsen: Danmarkshistorie fra Frederik den 4de og ud. 2 Lektioner.

Geografi. Dahlbergs Lærebog i Geografi Nr. 4: 50 første Sider. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Zoologi, hele Bogen; Balslev: Lille Botanik, S. 30 og ud. 2 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellem-skolen Side 43—82. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellem-skolen. 3 Lektioner.

Engelsk. Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog for Mellem-skolen. 2 Lektioner.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Barneskolen, 6te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 1 Lektion.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. 8 Lektioner.

7de Fællesklasse (26 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 3dje Mellemskoleklasse og Vilh. Mallings: Fra Holberg til Chr. Richardt er benyttet til Oplæsning og Analyse. Gennemgang af de tilsvarende Afsnit af Litteraturhistorien. Forskellige Digtværker er blevet læst for Klassen. Stil, skriftlig og mundtlig, med Fossing og Jørgensen: „Dansk Stil“, 5te Hæfte som Grundlag. Pigerne 4, Drengene 5 Lektioner.

Religion. Hele J. Martensens og J. Paullis Bibelhistorie læst. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og

Nadveren efter Balslevs Lærebog. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen I.; kun Oldtiden og Danmark i Middelalderen repeteret. 3 Lektioner.

Geografi. Dahlberg: Lærebog i Geografi Nr. 4 Asien, Amerika, Australien, Danmark og den skandinaviske Halvø. 2 Lektioner.

Engelsk. Drengene: Chr. Ottesen: Read and Spell, c. 38 Sider, Analyse og Genfortælling. 1 Stil ugentlig. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. Pigerne: Andersen og Panduro: „Engelsk i Mellemskolen“ II, Side 1—30. 3 Lektioner.

Tysk: H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen Side 82—120. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. 3 Lektioner.

Geometri. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen: fra Konstruktioner til regulære Polygoner. 2 Lektioner.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra for Mellemskolen: Division. Ligninger med 1 og 2 ubekendte. 2 Lektioner. Kun Drengene har Matematik.

Regning. Wilsters Regnebog for Mellemskolen II Del samt Procent af III Del. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen I, med enkelte Forbigaaelser for Pigerne. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne. 1 Lektion.

Tegning: Konturer efter Traadlegemer, Klodser og Gibs samt Farvetegning efter fritstaaende Genstande. Drengene 3 Lektioner, Pigerne 1 Lektion.

Skrivning. 1 Lektion. Drengene alene.

Bogføring. 1 Lektion.
 Gymnastik. 2 Lektioner.
 Sang. 2 Lektioner.
 Haandgerning. (Drengene). 2 Lektioner.
 Haandarbejde. (Pigerne). 7 Lektioner.
 Skolekøkken. (Pigerne alene). Madlavning og
 Husgerning. 4 Lektioner.

Sde Fællesklasse. (21 Elever).

Dansk. Til Oplæsning er blevet benyttet O. Lange: Danske Læsestykker for 4de Mellemskoleklasse samt forskellige Digterværker. Analyse, Litteraturhistorie. En Fristil hver Uge. Eleverne har holdt Foredrag om selvvalgte Emner. 4 Lektioner.

Religion. Hele Balslevs Katekismus. Kirkeaarets Evangelier samt en Del af Apostlenes Gerninger gennemgaaet. Salmer. 2 Lektioner.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen II. Mundtlig Gennemgang af Samfundslærens Hovedpnnkter. 3 Lektioner.

Geografi. Gennemgang af den fysiske Geografi. Navnene i Europas Geografi repeteret. 1 Lektion.

Tysk. A. Schmitthener: Die Frühglocke og Side 20—31 af Das Gespensterschiff und andere Geschichten. (Deutsche Jugendbücherei Nr. 7 og 30). P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. Tysk Stil en Gang om Ugen. 4 Lektioner.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell, 30 Sider, samt A helping Hand. Andersen og Panduro Engelsk i Mellemskolen II, 40 Sider. Genfortælling, Grammatik, Analyse, 1 Stil om Ugen. Samtale om Billederne i illustrerede Blade. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. 4 Lektioner.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Mellemskolen III. og IV. Del: Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. Drengene 5 og Pigerne 4 Lektioner.

Aritmetik (Drengene alene). Jul. Petersen Aritmetik og Algebra for Mellemskolen: Potens og Bogen ud. 2 Lektioner.

Geometri. (Drengene alene) Jul. Petersen Plangeometri for Mellemskolen: Regulære Polygoner og Bogen ud. 2 Lektioner.

Bogføring. Almindelig Bogføring efter en lettere trykt Opgave, derefter ført et enkelt Bogholderi efter Kolonnesystemet med Hovedbog, Kassebog, Bogføringskladde og Statusbog. 2 Lektioner.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen II. Del. 2 Lektioner.

Tegning. Drengene: Tegning efter Klodser, Gibs og fritstaaende Genstande, lidt geometrisk Tegning og Perspektivtegning. 4 Lektioner.

Pigerne: Tegning efter Klodser og fritstaaende Genstande samt lidt Perspektivtegning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. Pigerne $1\frac{1}{2}$ Lektion, Drengene 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) $6\frac{1}{2}$ Lektion.

Madlavning og Husgerning. 4 Lektioner.

Tegneundervisningen ledes efter Hr. Tegneinspektør, Professor C. Andersens Metode.

Sangundervisningen ledes efter det ministerielle Sangregulativ af 30. Maj 1899.

Gymnastikundervisningen ledes efter Haandbog i Gymnastik af 1899, udarbejdet af Gymnastikkommissionen af 30. November 1889.

For tilbagestaaende Børn gives der Ekstra-Undervisning uden for Skoletiden, særlig i Engelsk,

Tysk og Regning, samt for sjette Klassernes Konfirmander, tillige i Religion, henholdsvis af Hr. cand. theol. K. Obel, Hr. Viceinspektør J. Sommer og Hr. cand. phil. P. W. Degner, dog ogsaa i alle andre Fag, hvor det efter Lærerens Skøn maatte være nødvendigt for at hjælpe dem frem til at følge med deres Klasse. Dette bliver særlig nødvendigt for de forældrelose Børn (Vajser), da disse jo ved Forældrenes Død kommer herind fra mange forskellige Samfundslag, højst forskellige Skoleforhold og i meget forskellige Aldre.

Undervisningen i Haandgørgning er lagt midt i Skoletiden for at bringe Afveksling og styrke Kræfterne.

Haandgørgningsskolen for Drengene bestaar af 2 Afdelinger: en Snedker- og Drejerskole og en Pap- og Træsløjds-kole. De 6 øverste Drengeklasseer deltager i denne Undervisning.

I Snedker- og Drejerskolen, der ledes af Hr. Carl Larsen, forarbejdes alle Slags Træsager, saasom: Slæder, Vogne, Reoler, Pulte, Trillebøre o. a., der alle anvendes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ.

I Pap- og Træsløjds-kolen, der ledes af Hr. Bogbindermester J. V. Andersen, udføres alle Slags Paparbejder, Syæsker, Skoletasker o. l. og Træarbejde (Træindlægning, Løvsavskæring, Børstebinding o. l.), hvorved Børnenes Nøjagtighedssans, Opfindsomhed og Fingernemhed kan udvikles. Alle saadanne Arbejder anvendes ligeledes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ. I denne Skoleafdeling laves endvidere alle de Skrive- og Stilebøger, der bruges i Skolen.

Iste og 2den Drengeklasse er ogsaa i Aar blevet underviste i Lærsløjd og Modellering af Hr. Kunstmaler Alfr. Larsen.

Haandgerningsskolen for Pigerne er ligeledes delt i 2 Afdelinger: een for Linnedsyning og Strømpestriking og een for Skræddersyning.

I Linnedsyskolen, der ledes af Frk. Moberg og Frk. Luther, sys en Del Linned til Børnenes Konfirmation, ligesom ogsaa en ikke ubetydelig Del, der bortgives i Aarets Løb til de trængende blandt Børnene. Hovedsagen er Linnedsyning, men ved Siden deraf gives der de dygtigste Elever Lejlighed til at udvikle andre Færdigheder, saasom Mønsterstriking, Broderi o. a., dog kun som Belønning for Flid og uil Opmuntring for de gode Evner.

Desuden er Drengene i 1ste og 2den Klasse 1 Lektion hver Uge under Frk. Mobergs Ledelse blevet vænnet til at anvende Naal og Traad.

Skræddersyskolen ledes af Frk. Luther; i den sys en Del af Pigernes Konfirmationskjoler samt de ikke faa Kjoler, der bortgives i Aarets Løb til Børnene. Børnene benytter nu 2 Symaskiner ved den daglige Undervisning.

Skolekøkkenet ledes af Fru H. Glode-Olsen. I Aarets Løb er med 7de Klasse (yngste Hold) gennemgaaet:

- I. De daglige Rengøringsarbejder i Skolekøkkenet: Opvask, Skuring, Afsøbning, Rengøring samt Gulvvask.
- II. Tøjvask, Sammenlægning og Rulning.
- III. Madlavning.
- IV. Syltning.
- V. Bagning.

Med 8de Klasse (ældste Hold) er gennemgaaet

- I. Rengøring, Vask og Rulning som i 7de Kl.
- II. Madlavning: Mere sammensatte Retter.
- III. Syltning.
- IV. Bagning.

Børnene holder selv uden fremmed Hjælp Skolekøkkenet rent; de vasker selv, hvad der bruges af Forklæder, Kapper, Duge, Viskestykker o. l.

De spiser selv den Mad, de laver, ved et af dem selv pænt dækket Bord, hvor de efter Tur maa være „Husmoder“ og servere for Kammeraterne.

Endvidere er der med et Hold paa 20 unge Piger, tidligere Elever af Skolen, gennemgaaet Husgerningsøvelser efter en lignende Plan under Ledelse af eks. Lærerinde og Skolekøkkenlærerinde Frk. Emma Borch.

I Bygningen er der indrettet tempererede Brusebade, saa at hvert Barn i Skolen faar eet à to Bade om Ugen. Drengenes Badning foregaar under Hr. Krigsraad Waldorffs Tilsyn, Pigernes under Frk. Luthers og Frk. Olesens.

Musikskolen for Drengene, der blev oprettet den 1ste Oktober 1890, ledes for Tiden af Hr. Musiker E. Prehn (1892) og Hr. Musiker H. Larsen (1895). Der undervises ialt 43 Drengene: 28 i Violinspil, 6 i Violoncel, 6 i Bratsch og 3 i Kontrabas. Det er ikke Hensigten med denne Skole at opdrage nogen eller blot indirekte tilskynde nogen til at gaa Musikervejen, tværtimod, enhver Lyst i saa Henseende bliver som Regel hæmmet og holdt nede; det skal kun være en Glæde og Opmuntring ved Siden af Livets daglige Arbejde. Hovedformaalet for Oprettelsen af denne Skole er at give Børnene Smag for at anvende deres Fritid paa en smuk og god Maade og ved Indøvelse

af den rene klassiske Musik allerede fra 8 Aars Alderen af at give dem Afsmag for daarlig og uædel Musik, hvorved saa mange andre mindre gode Tilbøjeligheder slaar Følge, kort sagt, give dem gode Vaner fra den tidligste Tid og dertil lægge det klart for Børnene, hvad Samarbejde og Disciplin inden for Arbejdets Ramme kan udrette selv med smaa Kræfter og Midler. Dette lærer Børnene at forstaa i Skoletidens Løb ved det aarlige stadige Arbejde paa Sammenspil til Eksaminerne og uden for Skoletiden, naar de er konfirmerede, ved Sammenspil i Skolens store Strygørkester (paa ca. 25 Deltagere).

Dette Elevorkester har sin Øvelse hver Søndag af Hensyn til Lærlingeforholdene. Det dirigeres af Hr. Musiker H. Larsen. Den aarlige Koncert, som afholdes paa Vajsenhuset for Venner og Bekendte, fandt denne Gang Sted to Søndage i Træk i November Maaned med følgende Program:

1. Fr. Kuhlau: Ouverture til „Elisa“.
2. Ole Olsen: 4 Stykker af Svein Uræd Suiten.
 - a. Sang.
 - b. Drøm.
 - c. Dværg og Alfer.
 - d. Solfald.
3. Ch. Gounod: 3 Stykker af Operaen „Faust“.
 - a. Duet i Iste Akt.
 - b. Markedsmusik.
 - c. Vals og Kor.
4. Rich. Wagner: Forspil til Operaen „Mestersangerne i Nürnberg“.

Ved den ene af Koncerterne havde vi ogsaa i Aar den Glæde at se de gamle Vajsenhusianere fra Fri-boligen i Ahornsgade blandt vore Gæster.

For hver Klasse er indrettet et særligt Klassebibliotek paa saa mange Bind, som Klassen har

Børn. Hver Bog, der findes i disse Klassebiblioteker, er nøje afpasset efter den paagældende Klasses Tarv og aandelige Modenhedsstandpunkt og er først indsat i Biblioteket efter at være gennemlæst af Forstanderen og vedkommende Klasselærer eller -lærerinde og efter Samraad mellem disse. Herved opnaas en aandelig Føling mellem Lærer og Elev af ikke ringe Betydning, og der indsamles i Aarenes Løb et betydeligt litterært Stof, som lejlighedsvis kan optages til Behandling i den øvrige Undervisning.

Sparemærkesalget har været i Gang som sædvanlig.

Den 18de April var de 5 øverste Dreng- og Pige-klasser under Ledelse af vedkommende Klasselærere og -lærerinder paa Thorvaldsens Museum.

Den 22de Maj besøgte de fem øverste Dreng- og Pige-klasser Kunststudstillingen paa Charlottenborg.

176 af Skolebørnene fik fri Rejse til deres forskellige Opholdssteder i Sommerferien, i alt var 243 paa Landet.

Landboerne har altsaa atter i Aar udvist en storartet Gæstfrihed mod Vajsenhusets Børn og gjort det muligt, at alle vore Børn — de ganske smaa undtagne, der af forskellige Grunde ikke kan rejse — kom paa Landet. Vajsenhusets „Landopholdsbog“, hvori samtlige Værter og Gæsters Navne for de sidste 25 Aar er optegnet, udviser da ogsaa mange Eksempler paa, at de samme Værter Aar efter Aar har modtaget vore Børn, adskillige endog efter Konfirmationen, til Trods for, at vedkommende Hjem har antaget en ny skole-søgende Elev som Feriebarn. For en saadan Gæstfrihed kan Vajsenhuset ikke være taknemmeligt nok.

Mange af vore Børn er jo af noget skrøbeligt Helbred paa Grund af medfødte Dispositioner fra de tidligt afdøde Forældre, og om dem alle gælder det, at de lever under saa økonomisk smaa Forhold, at det er en Velgerning at hjælpe dem til en god og styrkende Sommerferie.

Følgende fremmede var velvilligst Censorer ved Eksamen 1916.

Hr. Kommunelærer Abrahamsen.

— cand. phil. Arnold Andersen.

Kommunelærerinde Fru H. Baumgarten.

Hr. Professor H. Bohr.

Faglærerinde Frk. K. Budde-Lund.

Hr. Professor Fr. Christensen, R. af D.

— Pastor Just Christensen.

Fhv. Lærerinde Frk. E. Ditlevsen.

Hr. Rektor H. P. Hansen, R. af D.

Kommunelærerinde Frk. Harms.

Hr. Kommunelærer Harvald.

Lærerinde ved Bakkegaarden Frk. E. Hoffmann.

Viceinspektrice, Borgerrepræsentant, Frk. A. Hoffmann.

Hr. Pastor Høyer.

— Kommunelærer Illemann.

Docent i Kunsthistorie P. Johansen, R. af D.

Kommunelærerinde Frk. Jørgensen.

Hr. Kommunelærer Klarskov-Jeppesen.

— Pastor Kayser.

— Kommunelærer, cand. phil. V. Larsen.

— — Folmer Lauritsen.

Kommunelærerinde Frk. Linde.

Lærerinde i Tysk Frk. Marquard.

Hr. Kommunelærer, cand. theol. Matthiesen.

— — — — —, cand. phil. Morsing.

Eks. Lærerinde Frk. Helga Nielsen.

Hr. cand. phil., Kommunelærer Th. Nystad.

Hr. Kommunelærer Glode Olsen.
— Fabrikinspektør Carl Ottesen.
Kommunelærerinde Frk. Peiterson.
Flv. Lærerinde Frk. M. Petersen.
Hr. Professor Riis-Knudsen, R. af D.
— Skolebestyrer, cand. theol. Erik Schmidt.
— Lærer, cand. phil. C. Schou.
— Pastor Schwartz-Nielsen.
— Kommunelærer Svane.
Kommunelærerinde Frk. Thune.
Hr. Kontorchef L. Waldorff.

Eksaminationsskema.

Torsdag den 21. Marts.

Kl. 8—9	8. Dkl.	Matematik.	Hr. Degner.	Nr. 4.
— 8—9 ^{1/2}	7. Fkl.	Geografi.	— Obel.	— 8.
—	6. Dkl.	Historie.	— Hjørlund.	— 6.
—	6. Pkl.	Tysk.	— Sommer.	— 9.
—	5. Dkl.	Historie.	Frk. Bruun.	— 5.
—	5. Pkl.	Religion.	Hr. Ottesen.	— 10.
— 9—10	7. Dkl.	Matematik.	— Degner.	— 4.
— 11—12	7. Pkl.	Naturhistorie.	Fru Glode-Olsen.	— 8.
— 11—12 ^{1/2}	6. Dkl.	Naturlære.	Hr. Degner.	— 6.
—	6. Pkl.	Religion.	— Ottesen.	— 9.
—	5. —	Historie.	Frk. Bruun.	— 10.
—	3. og 4. Dkl.	Engelsk.	Hr. Obel.	— 4.
—	1. Fkl.	Religion.	— Sommer.	— 2.
— 2—3 ^{1/2}	6. Dkl.	Tysk.	Hr. Sommer.	— 6.
—	5. —	Engelsk.	— Obel.	— 5.
—	4. Fkl.	Geografi.	Frk. Bruun.	— 4.
—	3. —	Dansk.	Hr. Hjørlund.	— 3.
—	2. —	Geografi.	— Degner.	— 1.

Fredag den 22. Marts.

Kl. 8—9 ^{1/2}	8. Fkl.	Regning.	Hr. Degner.	Fests.
—	7. —	Historie.	— Obel.	Nr. 8.
—	5. Dkl.	Religion.	— Ottesen.	— 5.
—	5. Pkl.	Tysk.	— Sommer.	— 10.
—	3. Fkl.	Naturhistorie.	Frk. Bruun.	— 3.

Kl. 11—12 ¹ / ₂	8. Fkl.	Tysk.	Hr. Sommer.	Fests.
—	7. —	Religion.	— Ottesen.	Nr. 8.
—	6. Dkl.	Geografi.	— Obel.	— 6.
—	6. Pkl.	Regning.	Frk. Olesen.	— 9.
—	5. Dkl.	Regning.	Hr. Hjørhund.	— 5.
—	4. Fkl.	Naturhistorie.	Frk. Bruun.	— 4.
—	2. —	Naturhistorie.	Fru Glode-Olsen.	— 1.
—	1. —	Dansk.	— Bagger.	— 2.
— 2—3 ¹ / ₂	8. Fkl.	Naturlære.	Hr. Degner.	Fests.
—	7. —	Dansk.	— Obel.	Nr. 8.
—	6. Dkl.	Dansk.	— Hjørhund.	— 6.
—	5. —	Geografi.	Frk. Bruun.	— 5.
—	3. Fkl.	Historie.	Hr. Sommer.	— 3.
—	2. —	Dansk.	Frk. Olesen.	— 1.

Lørdag den 23. Marts.

Kl. 8—10	8. Fkl.	Historie og Geografi.	Hr. Obel.	Fests.
— 8—9 ¹ / ₂	7. Fkl.	Naturlære.	— Degner.	Nr. 8.
—	6. Dkl.	Religion.	— Ottesen.	— 6.
—	6. Pkl.	Naturhistorie.	Frk. Bruun.	— 9.
—	4. Fkl.	Religion.	Hr. Sommer.	— 4.
— 11—12 ¹ / ₂	8. Fkl.	Engelsk.	— Obel.	Fests.
—	7. —	Regning.	— Degner.	Nr. 8.
—	6. Pkl.	Dansk.	— Hjørhund.	— 9.
—	5. Dkl.	Dansk.	— Sommer.	— 5.
—	5. Pkl.	Dansk.	Frk. Bruun.	— 10.
—	2. Fkl.	Regning.	— Olesen.	— 1.
— 2—3 ¹ / ₂	8. Fkl.	Dansk.	Hr. Obel.	Fests.
—	7. —	Tysk.	— Sommer.	Nr. 8.
—	6. Dkl.	Matematik.	— Degner.	— 6.
—	6. Pkl.	Geografi.	Frk. Bruun.	— 9.
—	5. Dkl.	Naturhistorie.	Fru Glode-Olsen.	— 5.
—	5. Pkl.	Regning.	Frk. Olesen.	— 10.
—	4. Fkl.	Regning.	Hr. Hjørhund.	— 4.

Mandag den 25. Marts.

Kl. 8—9 $\frac{1}{2}$	7. Fkl.	Engelsk.	Hr. Obel.	Nr. 8.
—	6. Dkl.	Naturhistorie.	— Hjørlund.	— 6.
—	5. —	Tysk.	— Sommer.	— 5.
—	5. Pkl.	Naturhistorie.	Frk. Bruun.	— 10.
—	3. Fkl.	Regning.	— Olesen.	— 3.
— 11—12 $\frac{1}{2}$	6. Dkl.	Engelsk.	Hr. Obel.	— 6.
—	6. Pkl.	Historie.	Frk. Bruun.	— 9.
—	4. Fkl.	Historie.	Hr. Sommer.	— 4.
—	3. —	Geografi.	— Degner.	— 3.
—	1. —	Regning.	Fru Bagger.	— 2.
— 2—3 $\frac{1}{2}$	6. Dkl.	Regning.	Hr. Degner.	— 6.
—	5. Pkl.	Geografi.	Frk. Bruun.	— 10.
—	4. Fkl.	Dansk.	Fru Glode-Olsen.	— 4.
—	3. —	Religion.	Hr. Sommer.	— 3.

Fra 11—2 under hele Eksamen er:

øverste Klasse og Konfirmandernes Haandarbejder, Skrive- og Stilebøger samt Tegninger fremlagt i Sy- og Tegneskolens Lokaler paa 2den Sal, alle de øvrige Børns skriftelige Eksamensarbejder er fremlagt i deres respektive Klasser.

Alle, som interesserer sig for Skolen, er velkomne overalt under hele Eksamen.

Det nye Skoleaar begynder Torsdag den 4. April Kl. 8.

Det kgl. Vajsenhus i Marts 1918.

Chr. Ottesen.